

Valtuustoaloite Paimion torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen

Kaupunginhallitus 21.08.2024 § 197

Kaupunginvaltuusto 5.6.2024 §38

Valtuutettu Sari Rannikko jätti SDP:n, vihreän, vasemmistoliiton ja keskustan valtuustoryhmien valtuustoaloitteen Paimion torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen, joka kuuluu seuraavasti:

”Orpon hallitus päätti huhtikuun 2024 kehysriihessä useista merkittävistä suomalaisen hyvinvointivaltion heikennyksistä. Erityisen haitallinen leikkaus on koulutuksen järjestäjäkin koskettava päätös rajoittaa toisen asteen opiskelijoiden maksuttomia oppimateriaaleja ja ylioppilastutkimomaksuja sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta.

Maan hallituksen päätös romuttaa maksuttoman ja yhdenvertaisen mahdollisuuden suorittaa toisen asteen koulutus. Toimenpiteellä tavoitellaan vain 12 miljoonan euron vuosittaista säästöä valtakunnallisesti, mutta toteutuessaan se lisää nuorten ja perheiden eriarvoisuutta. Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan maksuttomien oppimateriaalien tarjoaminen on lisännyt lukiokoulutukseen hakeutumista erityisesti niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden vanhemmista kumpikaan ei ole korkeakoulutettu, vähintään toinen vanhemmista on työtön tai joiden äidinkieli ei ole suomi. Toiseen asteen tutkinnon suorittamisella on myös selvä vaikutus myöhempään sijoittumiseen työmarkkinoille. Hallituksen esitys kohdistuu siis nimenomaisesti jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin nuoriin ja perheisiin lisäten eriarvoisuutta kaikkialla Suomessa. Päätetyllä koulutusleikkauksella saavuttaisiin vain minimaalista julkisen talouden säästöä ja se lisäisi nuorten eriarvoisuutta sekä kaventaisi vähintään osan nuorista tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Lisäksi säästö on Paimion näkökulmasta toteuttamiskelvoton. Esimerkiksi oppikirjojen, erilaisten opetusvälineiden ja tietokoneiden kerääminen pois opiskelijoilta sekä e-kirjalisenssien katkaiseminen kesken abiturienttivuotta tai opintojen loppurutistusta on arkijärjen vastaista ja erittäin haastavaa toteuttaa. Se myös lisäisi jo entisestään kuormittuneen opetushenkilöstön työkuormaa. Pahimmassa tapauksessa oppimateriaalien maksullisuudella olisi myös vaikutusta opinnoissa menestymiseen ja tutkinnon valmistumiseen. Vaihtoehtoisesti lukuisten pienten laskujen ym. maksujen laskuttaminen nuorilta opiskelijoilta aiheuttaa lisää hallintotaakkaa sekä -kuluja kunnille.

Valtuutetuille kuuluvaa aloiteoikeutta käyttäen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että:

- 1) Paimion edunvalvonnan tavoitteeksi asetetaan valtioon vaikuttaminen, jotta päätetty koulutusleikkaus perutaan asian jatkovalmistelussa yllä mainituilla perusteilla ja
- 2) Paimio päättää selvittää eri keinot turvata aidosti maksuton ja yhdenvertainen toisen asteen koulutus oppivelvollisuutta suorittaville asukkailleen kustantamalla yli 18-vuotiaiden toisen asteen oppimateriaalit, mikäli valtio toteuttaa koulutusleikkauksen.”

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus lähettää aloitteen koulutuslautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Koulutuslautakunta 24.09.2024 § 85

Tiivistelmä: Aloitteeseen annetaan perusteltu vastaus. Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

lukion rehtori Olli-Pekka Lehtonen, p. 02 474 5380
sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen, p. 02 474 5311

Kesäkuussa 2024 jätetty valtuustoaloite liittyy maan hallituksen huhtikuun kehysriihessä sekä Julkisen talouden suunnitelmassa 2025-2028 tekemään linjaukseen siitä, että oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu maksuton oppimateriaali rajattaisiin sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Tämä linjaus ei kuitenkaan ole enää ajankohtainen, sillä jo valtiovarainministeriön ehdotus 9.8.2024 syyskuussa alkanutta budjettiriihtä varten sisälsi tätä leikkausta (6 milj. €) vastaavat korvaavat toimet vuodelle 2025.

Sellaisia säädösmuutoksia ei siis ole tulossa, joilla rajattaisiin oppimateriaalin maksuttomuutta kahdella vuodella.

Valtuustoaloitteessa esitettiin kahta asiaa. Niihin todetaan:

- 1) Paimion sivistystoimen edustajat tekevät tahoillaan edunvalvontaa ja osaltaan pyrkivät vaikuttamaan valtion päätöksentekijöihin. Lainvalmisteluvaiheessa olisi tärkeätä tiedostaa nykyistä enemmän konkreettisia seikkoja, joita pohdinnassa olevat säädösmuutokset käytännössä aiheuttaisivat. Samaa vaikuttamistyötä tekee laajemmin myös Kuntaliitto, jonka lukioverkostossa yhtenä ”kentän ääntä” valmisteluun ja vaikuttamiseen tuovana jäsenenä on Paimion lukion rehtori. Vaikuttamistyötä jatketaan, vaikka tämän valtuustoaloitteen käynnistäjänä ollutta muutoshanketta ei enää valtion taholta olla toteuttamassa..
- 2) Esitettyjä keinoja ei tarvitse selvittää, koska ko. koulutusleikkausta ei olla toteuttamassa.

Esittelijä: Sivistysjohtaja Lumiainen Jyrki

Päätösehdotus: Koulutuslautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen vastauksen, että aloite ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 23.10.2024
441/00.02.13/2024

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee koulutuslautakunnan selvityksen tiedoksi ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös: